

'Uitvaarten vind ik vreselijk'

"Ik vind het alleen belangrijk hoe mijn directe naasten aan mij terugdenken. Dat ze vinden dat ik het goed voor ze heb gedaan."

FOTO: VINCENT VAN DORDRECHT

DOOD, GEWOON...

Dood, gewoon... In deze reeks interviews die eens per maand in deze krant verschijnt, krijgen markante Schiedammers indringende vragen voorgelegd door Helen Teunissen, directeur van Matrice Uitvaartbegeleiding. Een interview over de dood, over de uitvaart en daarmee een gesprek over het leven. In dit interview spreekt zij met Chris Oomen, directeur van zorgverzekeraar DSW in Schiedam.

Helen Teunissen.

FOTO: AAD VAN DER GRIENDT

We ontmoeten elkaar in het kantoor van DSW. "Hier voel ik me goed. Ik weet dat veel mensen het een ouderwets kantoor vinden maar dat interesseert me niet. Het is al zo lang eigendom van DSW en het voldoet."

Delft

"Schiedammer ben ik niet, ik woon in Delft. Maar ik ben zeker verbonden met Schiedam door de lange tijd dat ik hier werk. Den Haag is mijn geboorteplaats en ik heb in Leiden farmacie en rechten gestudeerd." Oomen is gehuwd en heeft met zijn vrouw drie kinderen. "Die zijn alle drie uithuizig. Stude-rend of afgestudeerd." Oomen is het zevende kind uit een gezin van negen kinderen. "Bij mijn geboorte was het spannend, ik was een dwarsligger. Destijds ging het kind vóór de moeder. Ik ben gered en bij mijn moeder heeft het er enorm om gespannen."

Vreselijk

"Mijn moeder leeft nog, zij woont in een verpleeghuis in Den Haag. Ik vind het vreselijk, het is naargeestig om er te komen. We worden allemaal gelijk geboren en daarna ontwikkelt een mens zich op zijn eigen manier. Dan is het toch vreselijk dat je op het laatst allemaal in

hetzelfde hok wordt gestopt! Je zit opeens in een groep mensen die willekeurig bij elkaar is gezet. Namens mijn moeder zit ik in de cliëntenraad. In feite moet zo'n raad uitspraken doen over zaken waar de directie gewoon goed voor moet zorgen. Het klopt mijns inziens niet om de cliëntenraad te vragen de begroting te bekijken. Ik probeer het anders te doen dan de meesten en zeg tegen de directie dat er altijd voldoende - financiële - ruimte moet zijn voor activiteitenbegeleiding en dat het eten in orde moet zijn. En ook hamer ik erop dat er continu aandacht nodig is voor een correcte, respectvolle en vriendelijke bejegening. Oftewel: hoe de medewerkers omgaan met de cliënten. Ik zie ook wel dat veel ouderen onhandig in de omgang zijn, maar als je daar niet goed mee om kunt gaan dan moet je dit werk niet doen. Het is erg als cliënten niet om hulp durven te bellen omdat ze bang zijn dat ze 'teruggepakt' worden. Inmiddels doen ze het, in het verpleeghuis waar mijn moeder woont, goed."

Vrede

"Ik ben blij dat mijn vader nooit in een verpleeghuis heeft hoeven wonen, hij zou dat niet gekund hebben. Hij is thuis ge-

storven, een paar dagen voor zijn overlijden is nog besproken of hij geopereerd moest worden aan zijn hart. Ach, dan had hij misschien nog twee dagen langer geleefd. Gelukkig heeft hij die ellende van het ziekenhuis niet mee hoeven maken." Oomen stopt met vertellen, zichtbaar geëmotioneerd en bijna onhoorbaar vervolgt hij: "Uiteindelijk had ik er vrede mee dat hij is overleden. Zoals ik er ook vrede mee zal hebben als mijn moeder overlijdt, ik vind dit geen leven voor haar. Als je nog enige tijd van leven hebt dan moet die tijd je ook enige lol geven. Als dat er niet meer is..., wat blijft er dan over?"

Vriend

Oomen spreekt niet graag bij een uitvaart. "Zeker niet bij een

Oomens favoriete vakantieplek, nabij Alicante.

FOTO: PR

zakelijke uitvaart, ik vind niet dat ik de persoon ben die dat moet doen. Dat recht komt toe aan de mensen die dichtbij staan. Hooguit als het me gevraagd zou worden door de nabestaanden, wil ik misschien heel kort iets zeggen. Wel heb ik gesproken bij de uitvaart van mijn beste vriend. Nare privéomstandigheden brachten hem ertoe zichzelf het leven te ontnemen. Ik zag het aankomen, op een dag zei hij me: 'Chris, als me iets gebeurt dan

moet jij het voor me regelen.' Het leven was uitzichtloos voor hem. Ik weet dat zelfdoding voor de kerk een misdaad is. Toch heb ik in die kerk duidelijk gemaakt dat uitzonderingen de regel bevestigen. Dat, als je een tunnel ingaat en er aan het eind geen lichtstraaltje meer te zien is, je er een eind aan mag maken. Voor mij is het van belang dat ik daar gesproken heb en mijn mening heb kunnen geven. Uitvaarten vind ik vreselijk, je wordt volop geconfronteerd met ellende."

Keuze

"Natuurlijk ga ik zelf ook een keer dood. Maar over die zekerheid denk ik zelden of nooit na. Ik sluit me af voor dingen die ik niet wil. Misschien ga ik erover nadenken als ik morgen hoor

van 16, zoon van vrienden, die een tumor had, hij had het idee nog beter te kunnen worden maar kreeg op het laatst van zijn arts te horen: 'Ga plezier maken want ik kan niets meer voor je doen.' Hoe gek kan je zijn om iemand plezier toe te wensen als het binnen twee à drie weken afgelopen zal zijn. Er was geen perspectief meer voor hem. In de loop van de jaren heb ik mijn mening bijgesteld. Ik dacht vroeger altijd dat ik zo lang mogelijk wilde leven, maar dat is bij nader inzien niet zo. Stel dat ik ga dementeren, dan wil ik er niet meer zijn. Er komt dan een heel ander persoon tevoorschijn, alle remmingen gaan los. Zo wil ik niet herinnerd worden. Ik heb nog geen euthanasieverklaring geregeld, maar dat gaat er wel van komen. Iedereen begrijpt dat ik niet in een verpleeghuis wil, trouwens: niemand gaat daar voor zijn lol in, geen mens kiest daarvoor. En dan hebben we ook nog wetgeving die het verbiedt een andere keuze te maken. Wat dat betreft vind ik het prima dat een aantal bekende Nederlanders zich hebben georganiseerd in een groep die ervoor pleit dat je in bepaalde omstandigheden, als je ouder bent dan 70 jaar, de keuze kan maken je leven te beëindigen. Het gaat mij om het mogen maken van een keuze."

Nabestaanden

"Ik ga niet over mijn eigen uitvaart, mijn directe nabestaan-

den hebben het daarin voor het zeggen. Ik heb er alle vertrouwen in dat zij weten wat er dan moet gebeuren. Als zij het prettig vinden dat de uitvaart in grote kring is, dan moeten ze dat zo regelen, ik ben er toch niet meer. In besloten kring mag ook. Het was eerst mijnwens begraven te worden, maar cremieren kan ook. Dat laatste is wel zo praktisch want dan hoeven mijn nabestaanden niet elke keer naar het graf toe te gaan. Ik redeneer dus vanuit de nabestaanden, het gaat mij niet meer aan. Ik kan er geen genoeg van krijgen om ongenoegen aan te belevan."

Nooit cliché

"En als ik er dan niet meer ben? Ik hoop dat de mensen me zullen herinneren als iemand die hart voor de zaak had. In feite vind ik het alleen belangrijk hoe mijn directe naasten aan mij terugdenken. Dat ze vinden dat ik het goed voor ze heb gedaan. Ik ben een onafhankelijk denker en ik doe bijna alles anders dan anderen. Ik heb er een enorme hekel aan om na te praten hoe ieder ander praat. Zo zit ik in elkaar. Dus het is goed mogelijk dat mijn omgeving mij zal herinneren als iemand die oorspronkelijk en onafhankelijk denkt en nooit cliché. Echt nooit."

Reageren

Wilt u reageren op dit interview? Uw reacties zijn welkom via helen.teunissen@matrice.nl

Van wieg tot graf

Om de dood bespreekbaar te maken krijgt elke geïnterviewde, voorafgaand aan het gesprek, de volgende vragen voorgelegd: Wat heeft u het meest geraakt in een uitvaart die u bijwoonde? Welke (heel) bijzondere wens heeft u voor uw uitvaart? Hoe wilt u herinnerd worden tijdens de uitvaart? Natuurlijk gaat het gesprek daarmee over het leven: wie bent u, wat is belangrijk voor u, hoe bent u opgegroeid. Tezamen met de bovengenoemde vragen wordt het daarmee een gesprek over de wieg tot en met het graf...

TEKST: JULIEN VAN DER KOIJ